

Majandusolümpiaadi lõppvoor

2.04.2026

TEORIAVOORU KÜSIMUSED

Maksimaalne punktide arv 50

1. Statistikaameti andmetel oli Eestis 2025. a IV kvartalis töötuse määr 6,4%. See määr näitab, kui suur osa
 - A. **majanduslikult aktiivsest rahvastikust on töötud;** 2 punkti
 - B. kogu rahvastikust on töötud;
 - C. tööealisest rahvastikust on töötud;
 - D. majanduslikult mitteaktiivsest rahvastikust on töötud.
2. Millised põhimõtted iseloomustavad kõige paremini ringmajanduse mudelit?
 - A. Vähenda reostust, osta ainult vajalikku, kõnni või sõida jalgrattaga nii palju kui võimalik.
 - B. Osta ainult kvaliteetseid tooteid, korista ära jäätmed, istuta puid CO2 vähendamiseks.
 - C. **Kasuta ressursse kokkuhoidlikult, vajadusel paranda tooteid ja pikenda nende kasutusiga, töötle jäätmed uuteks toodeteks.** 1 punkt
 - D. Hangi tooraine, valmista tooted, tarbi ja viska ära kui enam kasutada ei kõlba.
3. Millised väide autoriõiguse kohta ei vasta tõele?
 - A. Kui otseste tööülesannete käigus luuakse teos, siis võivad varalised õigused üle minna tööandjale.
 - B. Autori isiklikud õigused on autorist lahutamatud ja neid ei saa müüa ega muul viisil võõrandada.
 - C. Autori varaline õigus võimaldab teose eest saada sissetulekut.
 - D. **Autoriõigus kehtib Eestis autori loomevarale kogu eluaja ja 20 aastat pärast tema surma.** 2 punkti
4. Katrin sõitis sõpradega turismireisile. Igaüks neist sõlmis reisikindlustuse lepingu. Reisikindlustuse puhul on tegemist
 - A. kohustusliku vastutuskindlustusega
 - B. kohustusliku elukindlustusega
 - C. vabatahtliku varakindlustusega
 - D. **vabatahtliku kahjukindlustusega** 1 punkt
5. Millised allolevatest väidetest on tõesed (T), millised valed (V)? a' 0,5 p ,kokku 3 punkti
 - A. Müügieelne ja -järgne teenindamine ei kuulu turunduse ülesannete hulka. V
 - B. Toote omahind ei sisalda turunduskulusid. V
 - C. Turundus on reklaamitegevus, muud tegevused turunduse alla ei kuulu. V
 - D. Lisaks klassikalisele turundusmeetmestikule (4P), on välja töötatud ka meetmestikud, mida tähistatakse 6P-ga, 7P-ga ja 4C-ga. T
 - E. Turundus on tarbijate vajaduste määramine ja tulutoov rahuldamine. T
 - F. Sihtturunduse korral toimub turu segmenteerimine. T
6. Milline tegevus **ei ole** avaliku sektori ülesanne?
 - A. Avalike hüviste pakkumine
 - B. Tulude ümberjaotamine ja sotsiaalne kaitse
 - C. Majandusstabiilsuse tagamine
 - D. **Riigi osalusega ettevõtete kaupade ja teenuste hindade määramine.** 1 punkt

7. Millised loetelus nimetatud makse võib kehtestada omavalitsus? 2 punkti
- A. **Reklaamimaks, lõbustusmaks, parkimistasu**
 - B. Teede ja tänavate sulgemise maks, ettevõtte tulumaks, turismimaks
 - C. Hasartmängumaks, reklaamimaks, turismimaks
 - D. Maamaks, mootorsõidukimaks, parkimistasu
8. Milline väide kuulub pigem Eesti riigi laenukoormuse suurendamise pooldajatele?
- A. Riigi laenukoormuse suurendamine vähendab uute laenude intressimäärasid.
 - B. Madal võlatase annab paindlikkuse reageerida ootamatutele olukordadele järgmiste kriiside ajal.
 - C. **Inflatsiooni tingimustes väheneb võla reaalne väärtus.** 1 punkt
 - D. Valitsuse poolt laenatud raha vähendab ettevõtluse laenuvõimalusi.
9. Jüri hoiustas pangas kaheks aastaks 1000 eurot. Kommertspank laenab selle summa välja kellelegi teisele. Kui Keskpanga poolt kommertspankadele kehtestatud kohustuslik reservimäär on 1%, siis milline oleks maksimaalne võimalik rahapakkumise summa majanduses?
- Vastus: Maksimaalne võimalik summa 100 000 eurot** 2 punkti
10. Millised väited on Eesti Panga ülesannete kohta tõesed (T), millised valed (V)? a' 0,5 p, kokku 2 p.
Eesti Pank:
- A. osaleb Eurosüsteemi liikmena ühtse rahapoliitika kujundamises. T
 - B. nõustab valitsust majanduspoliitika alal. T
 - C. annab vajadusel laenu Eesti valitsusele. V
 - D. hoiustab riskivabalt Eesti elanike ja ettevõtete hoiuseid. V
11. Eestis kasutusel oleval euro rahatähtedel on väärtus, sest
- A. need on tagatud Eesti Pangas oleva kullaga;
 - B. **müüjad võtavad seda vastutasuks kaupade ja teenuste eest;** 1 punkt
 - C. see on trükitud erilisele paberile, mille hind määrab raha väärtuse;
 - D. Eesti maksebilansi jooksevkonto väärtus on alati suurem finantskontost.
12. Millised väited ettevõtluse kohta on tõesed, millised valed? a' 0,5 p, kokku 4 punkti
- A. Ettevõtluskonto on kohustuslik konto kõikidele ettevõtjatele. V
 - B. Sotsiaalsed ettevõtted koguvad oma tegevuse jaoks annetusi ja kasutavad vabatahtlike tööpanust, sest ei tohi teenida kasumit. V
 - C. Tulundusühistu loomiseks pole algkapitali nõuet, kuid asutajaid peab olema vähemalt viis. V
 - D. Aktsiaseltsil on kindlasti mitmeastmeline juhtimissüsteem. T
 - E. Frantsiisivõtja tegutseb iseseisva ettevõtjana mingi tuntud kaubamärgi all. T
 - F. Mittetulundusühingu liikmed võivad välja võtta dividende. V
 - G. Ükskõik, millise riigi kodakondsusega isik saab Eestis piiranguteta asutada ettevõtte. V
 - H. Pankrot on võlgniku maksejõuetuks kuulutamise kohtu poolt. T
13. Milline järgnevatest teguritest **ei mõjuta** turunõudlust?
- A. Tarbijate sissetuleku suurus
 - B. Asenduskaupade hinnad
 - C. **Müüjate arv** 1 punkt
 - D. Ostjate rahulolematus
14. Eesti Statistikaameti andmetel oli Eesti nominaalne SKP 2025. aastal 41,6 miljardit eurot ja reaalne SKP 2020.a hindades 29,1 miljardit eurot. Mitu protsenti hinnad tõusid perioodil 2020-2025? Ümarda täisarvuni.
- Vastus: Hinnad tõusid 43%** 1 punkt
- $(41,6/29,1*100 = 142,995 = 143 \quad 43\%)$

15. Arvestatav argument kaitsetollide toetuseks on, et need
- A. **soodustavad tootmist siseturul;** 1 punkt
 - B. vähendavad tavaliselt riikide vahelisi pingeid;
 - C. toetavad vabakaubandust;
 - D. alandavad tarbijate jaoks hindu.

16. Soomes ja Eestis toodetakse ühe tootmisressursi ühikuga järgmised kogused juustu ja leiba (tabel 1):

Tabel 1.

Riik	Juust	Leib
Soome	40 ühikut	60 ühikut
Eesti	10 ühikut	5 ühikut

Tuginedes suhtelise eelise printsiibile, millist kaupa on riikidel kasulik eksportida ja millist importida?

- A. **Eesti ekspordib juustu ja impordib leiba** 2 punkti
- B. Soome ekspordib nii juustu kui leiba
- C. Eesti ekspordib leiba ja impordib juustu
- D. Eesti impordib nii juustu kui leiba

17. Milline riik võttis 1.jaanuaril 2026. aastal kasutusele euro?

- A. **Bulgaaria** 1 punkt
- B. Horvaatia
- C. Poola
- D. Sloveenia

18. Kes tõi majandusteadusse nõudlus- ja pakkumiskõverate graafilise võrdluse käärde kahe poolega, kus üks ei saa hakkama teisteta?

- A. Adam Smith
- B. **Alfred Marshall** 1 punkt
- C. Maynard Keynes
- D. Milton Friedman

19. Kristi tarbis juba ammu mahetooteid ja pööras üldse tähelepanu tervislikule toitumisele. Ta asutas kohviku, et pakkuda kõigile tervislikke toiduvalikuid. Äriidee leidmise viisi järgi võib Kristit pidada

- A. **elustiili ettevõtjaks;** 1 punkt
- B. turustajaks;
- C. ideede generaatoriks;
- D. start-up ettevõtjaks.

20. Statistikaameti andmetel oli see näitaja Eestis 2024. aastal 13,2%. Millisest näitajast on jutt?

- A. Absoluutse vaesuse määr
- B. **Sooline palgalõhe** 2 punkti
- C. Töötuse määr
- D. Tööhõivemäär

21. Kui hüvise X tarbijate arv turul kasvab ja samaaegselt hüvise X pakujate arv turul väheneb, siis turu

- A. tasakaaluhind kindlasti langeb, aga tasakaalukogus võib samaks jääda, väheneda või suurened;
- B. **tasakaaluhind kindlasti tõuseb, aga tasakaalukogus võib samaks jääda, väheneda või suurened;** 2 punkti
- C. tasakaalukogus kindlasti langeb, aga tasakaaluhind võib samaks jääda, väheneda või suurened;
- D. tasakaalukogus kindlasti tõuseb, aga tasakaaluhind võib samaks jääda, väheneda või suurened.

22. Lisette soovib laenata 12 kuuks 1000 eurot ja ta tegi taotluse kolmele erinevale krediitipakkujale. Pakkujate lepingu sõlmimise tingimused on tabelis 2.

Tabel 2. Laenuandjate tingimused

Tingimused	Laenuandja A	Laenuandja B	Laenuandja C
Intressimäär aastas (%)	10	5	8
Lepingutasu (eurot)	0	20	50
Muud kulud (eurot/kuus)	0	3.90	4,17
Osamaks kuus (eurot)	87,92	89,51	86,99
Krediidikulukuse määr (%)	10,47	18,71	19,28

Millisele laenuandjale maksaks Lisette laenu eest kõige vähem?

- A. **Laenuandja A, sest tal on kõige väiksem krediidikulukuse määr.** 2 punkti
- B. Laenuandja B, sest tal on kõige väiksem intressimäär.
- C. Laenuandja C, sest tal on kõige väiksem osamaks kuus.
- D. Olenemata tingimustest on kõige õigem võtta laen oma nn kodupangast.

(Andmed loodud „Minu raha“ laenukalkulaatori abil)

23. Üks 0,5-liitrine coca-cola pudel maksab 1 euro ja 1 pakk krõpse 50 senti. Coca-cola ja krõpsupakkide vahelist seost kirjeldab sirge, mille valem on $C = -0,5K + 5$, kus C on coca-cola pudelite kogus ja K krõpsupakkide arv.

Milline on kahe coca-cola pudeli alternatiivkulu?

- A. 2 krõpsupakki
- B. **4 krõpsupakki** 2 punkti
- C. 2 eurot
- D. 6 krõpsupakki

24. Kui majanduses on inflatsiooniperiood, siis saavad sellest kasu:

- A. Laenuandjad;
- B. **Laenuvõtjad;** 1 punkt
- C. Hoiustajad;
- D. kindla sissetulekuga töötajad.

25. Martin soetas Tallinna börsilt 20 LHV panga võlakirja. Nüüd on ta

- A. panga üks omanikest;
- B. dividendisaaja;
- C. **pangale laenuandja;** 1 punkt
- D. panga juhatuse liige

26. Milline väide on VALE seoses 2026. a Eestis kehtima hakanud maksu- ja palgamuudatustega?

- A. Töötasu alammäär on 946 eurot alates 1. aprillist.
- B. Maksuvaba tulu on 8400 eurot aastas sõltumata sissetuleku suuruselt.
- C. Alkoholi ja tubakatoodete aktsiisimäärad tõusid 10%.
- D. **Töötuskindlustusmaks töötajale on 1,6% ning tööandjale 1,2%.** 2 punkti

27. Kui valitsus tõstab miinimumpalka, siis tõenäoliselt

- A. tööjõu nõudlus suureneb;
- B. **tööjõu nõudlus väheneb;** 2 punkti
- C. tööpuudus väheneb;
- D. tööjõu pakkumine väheneb.

28. Millised allolevatest väidetest on tõesed (T), millised valed (V)? a' 0,5 p, kokku 2 punkti
- A. Kui piirtulu võrdub nulliga, siis enamasti ei peaks ettevõtte edasi tootma. T
 - B. Piirtulu suurus on kogukulu jagatud toodangu kogusega. V
 - C. Piirtulu on lisatulu, mis saadakse ühe lisaühiku müügist. T
 - D. Piirprintsibiist lähtudes tuleb õigete majandusotsuste tegemiseks võrrelda piirtulusid piirkuludega. T
29. Eesti maksebilansi **jooksevkontol** kajastuvad tehingud, kui
- A. Eesti investeerimisfirma ostab Apple aktsiaid;
 - B. Rootsi paberitootja investeerib Rápina tehase uuendamisse;
 - C. **Eesti suurfirma ostab uute omanike leidmiseks Taani konsultatsioonifirmalt teenust 10 000 euro eest;** 2 punkti
 - D. Paul Nõmm müüb oma mereäärse häärberi tuntud Eesti poliitikule ja maksab tulumaksu 200 000 eurot.
30. Millist tehingut **ei loeta** Eesti SKP arvestusse tarbimise meetodil?
- A. Roosi ostab Hesburgeri kohvikust burgeri
 - B. Ettevõtte Eesti Maius OÜ ostab uue automaatliini šokolaadi pakendamiseks
 - C. **Suva vabrik ostab puuvillast lõnga sokkide valmistamiseks** 2 punkti
 - D. Õpetaja Ülle ostab Piletilevi veebilehelt klassile kontserdipiletid